

M. Z. Jug:

Moja obleka.

S pomnim se včasih te zgodbe in vselej me zaskelijo oči, a zdi se mi vendar, da je moje srce kakor iz svinca.

Napotila sva se z očetom v Reko, da bi prodala zadnje materino imetje, zadnjo njeno zlatnino. Ko sem deval v žep škatljico s poročnim prstanom, sem videl, da so bile vse solzne materine oči in takrat mi je bilo, da bi iztrgal iz prsi svoje srce in ga prodal . . .

Čul sem še, kako je rekel oče:

„Ko prinesem denar, vrzi skopuhi tiste bore solde, nato ne kupuj več tam . . .“

In šla sva, oba molčeča in tiha, v srcu žalost in žalost v očeh. Vedel sem, da je bolj meni in očetu kakor materi krvavelo srce. Gledala je za nama, in ko sva bila že na kolodvoru, sem jo videl, kako je stala pri oknu. Tiha sva sedela v kupeju, in ko je prišel vlak na plano, sva videla na oknih našega stanovanja kup belih robcev, ki so se zibali v vetru. Mati in moje sestre so stale tam in so naju pozdravljale.

Nato sem stopil na hodnik in se ozrl včasih naskrivaj v kupé. Oče je sedel v kotu, solnce je svetilo na njegov obraz. Komolca je imel uprta ob kolena, brado je držal v dlaneh in je nemo strmel predse. Njegove oči so bile motne, topo so gledale in brezizrazno. Vsa skrb je bila zapisana na čelu.

V mestu je bila od zlatarja do zlatarja najina pot in prodala sva naposled pri židu vse skupaj za sto kron.

Ko sva hodila po ulicah in sem videl, kako se ozirajo ljudje na mojo obleko, se me je polastila čudna želja.

„Obleke bi mi bilo treba,“ sem pošepnil tiho in boječe.

Oče me je slišal.

„Da, obleke bi ti bilo treba . . . ali kako . . . saj veš . . .“

Naprej pa nisem slišal, ali razumel sem ga. In takrat mi je še močneje privrela želja z vso svojo zlobnostjo in rekel sem glasneje:

„Pa mi jo kupite za ta denar . . . za materin denar . . .“

Stopila sva v trgovino in kupila obleko za trideset kron.

„Toliko sem dobil za materin prstan . . . zdaj imaš ti obleko . . .“

Ves popoldan nišva ne jedla ne pila; čutil sem, kako se mi je oglašalo v želodcu, ali očetu nisem rekel ničesar.

Opolnoči sva prišla domov. Mati je sedela pri mizi in šivala ob motni svetilki. In prva njena beseda je bila:

„Ali sta večerjala?“

Oče je pogledal name in vso bolest sem videl v njegovih očeh.

„Sva,“ sem odgovoril tiho; zakaj sram me je bilo, da sem kradel svoji materi.

„Koliko sta dobila za vse?“

„Sto kron,“ je rekel oče. „In njemu sem kupil obleko . . . potreben je bil . . .“

Materi se je razjasnil obraz, videl sem, da so bile njene oči vse svetle veselja.

Oče je položil na mizo sedemdeset kron in je rekel:

„Na, s tem plačaj!“

Mati je gledala na mizo, tudi oče je gledal tja. Tam je bil denar, oba sta strmela vanj z motnimi očmi, luč je sijala na obraza in zdelo se mi je, da pada bleda svetloba sveč na mrtvaški oder . . .

S tihim, mirnim glasom je rekla mati:

„Ali kaj poreče v trgovini? Sto kron ji moram dati . . . in vendar vem, da je bil potreben . . .“

Vedel sem, da je hotela reči:

„Mislila sem, da boš plačal obleko iz svojega.“

Očetov obraz je bil še bledejši.

„Ah, saj veš, kako je . . . plačal bi bil obleko iz svojega . . . in potreben je bil . . .“

Mati je pogledala na mojo obleko, ki sem jo bil razvil iz zavoja in tresel sem se. Ali njen obraz se je razjasnil nenadoma in kakor veselje je zasijalo iz njenih oči; zakaj lepa je bila moja obleka, kupljena za materino poslednje in najdražje imetje, za njen poročni prstan. In mati je mislila, da sem jo zaslužil in veselje je zasijalo iz njenih oči:

„Da . . . prav si imel, da si kupil, potreben je bil . . .“

Pogledal sem ji v obraz, videl sem, kako me je gledala z veselim in ljubeznivim obrazom in hotel sem, da bi jo objel krog vratu in bi se razjokal na njenem ljubečem srcu. Hotel sem ji reči nekaj ljubega, nad vse sladkega, ali tiščalo me je v grlu, kakor stok se je izvilo iz prsi.

Pogledal sem na obleko, zazibala se je luč pred menoj, zasklelo me je v očeh in obrnil sem se v zid.